

ภาวะผู้นำทางการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์

ภาวะผู้นำการศึกษา (The educational leadership)

ภาวะผู้นำการศึกษา เป็นสมรรถนะของบุคคล (Educational Competency) (เน้นนักบริหาร,ผู้บริหาร และอื่นๆ) ที่จะ

- ส่งเสริมวิสัยทัศน์ ขององค์กรและชุมชน ไปสู่เป้าหมาย
- ร่วมพลังหรือระดมทรัพยากรบุคคล มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา (องค์กร,ระบบ)
- นำหลักสูตร (สร้าง,พัฒนา,ผลักดัน) และการปฏิบัติการสอน (การจัดการเรียนการสอน)
- บริหารการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่สะท้อนให้เห็นถึงสถานะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติทั้งหมด

ภาวะผู้นำการศึกษา (Educational Leadership)

ความหมายภาวะผู้นำทางการศึกษา

เป็นคำที่ใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกในนโยบายและกระบวนการการศึกษา

ผู้นำทางการศึกษา มีจุดเน้นที่บทบาทการทำหน้าที่ดูแลระบบโรงเรียน มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากการบริหารจัดการแบบดั้งเดิม ซึ่งผู้นำด้านการศึกษาจะได้รับการฝึกฝนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้มีความก้าวหน้าในการจัดระบบการศึกษา ผู้นำด้านการศึกษาส่วนใหญ่ มักจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ปฏิบัติงานด้านบริหารที่เป็นอยู่ เช่น หัวหน้างาน หรือนักวิชาการอาวุโส แต่ให้มีเวลาในการฝึกอบรมพัฒนาเพื่อเพิ่มความสามารถในบทบาทหน้าที่มากขึ้น

การแสดงบทบาทหน้าที่ ภาวะผู้นำการศึกษา

- 1-ผู้นำทางการศึกษา ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนานโยบายหรือประเด็นการปฏิรูปการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับศึกษาในระดับท้องถิ่น ระดับรัฐ หรือระดับชาติ
- 2-ผู้นำทางการศึกษา จะทำงานกำหนดมาตรฐานหลักสูตรและกำหนดนโยบายเพื่อปรับปรุงหลักสูตร หรือโปรแกรมการศึกษา
- 3-ผู้นำทางการศึกษา จะพยายามสร้างทีมหรือปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อผลต่อการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาตามโอกาสที่จำเป็น
- 4-ผู้นำทางการศึกษา ทำหน้าที่จ้าง สรรหาครู และจัดการครูและเจ้าหน้าที่ต่างๆ
- 5-ผู้นำทางการศึกษา เตรียมงบประมาณสำหรับสถานศึกษา

ภาวะผู้นำการศึกษาและความเป็นมืออาชีพ (Educational and professional leadership)

ภาวะผู้นำการศึกษาและความเป็นมืออาชีพ เป็นการแสดงความสามารถหรือสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยผ่านกระบวนการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และการถักทอหล่อหลอมวัฒนธรรมขององค์กร

คุณลักษณะการบริหารศึกษาอย่างมืออาชีพ ของผู้นำการศึกษา ดังนี้

1. ต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ (vision) มองกว้างไกล สามารถกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง
2. สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ (analyze situations) เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายได้
3. ความรู้สึกไวต่อการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
4. ความสามารถจัดระบบสื่อสารในองค์กรให้ได้ผล
5. ความสามารถบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ
6. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร

พฤติกรรมของผู้บริหารที่จะส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมืออาชีพ 10 ประการ คือ

1. มีความพร้อมทางด้านข้อมูลสารสนเทศ (Command of Basic Facts)
2. มีความรู้ทางวิชาชีพ (Relevant Professional Knowledge)
3. มีความรู้เท่าทันในสถานการณ์ (Continuing Sensitivity of Events)
4. มีทักษะและความสามารถในการเข้าสังคม (Social skill and Abilities)
5. มีทักษะในการวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหาและตัดสินใจ (Analytical Problem Solving Decision Making Skill)
6. การควบคุมอารมณ์ (Emotional Resilience)
7. มีพฤติกรรมกล้าเสี่ยงต่อสถานการณ์ (Proactivity – inclination to Respond Purpose Fully to Events)
8. มีทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity Skill)
9. มีความรู้สึกไวต่อการรับรู้บุคคลอื่น (Mental Agility)
10. มีทักษะและนิสัยใฝ่รู้และฝึกฝนการเรียนรู้ (Balanced Learning Habits and Skill)

ภาวะผู้นำการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization Educational Leadership)

ผู้บริหารการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ ต้องมีและใช้ภาวะผู้นำการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ดี สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับทุกสภาพการณ์ และใช้ความรู้ ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Owen, 1981 : 45 และ McCorkle and Others. 1982 : 190)

คุณลักษณะผู้นำในยุคโลกาภิวัตน์ 5 ประการ

Marshall Goldsmith และคณะ ได้เสนอคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ประการของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในยุคโลกาภิวัตน์

1. การคิดแบบโลกาภิวัตน์ (Thinking Globally)
2. มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Appreciating Cultural Diversity)
3. พัฒนาความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี (Developing Technology Savvy)
4. การสร้างหุ้นส่วนธุรกิจและพันธมิตร (Building Partnerships and Alliances)
5. สร้างการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ (Sharing Leadership)

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในยุคโลกาภิวัตน์

ผู้บริหารในยุคโลกาภิวัตน์ ควรคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพ มีลักษณะ 20 P ดังนี้

1. Psychology : มีจิตวิทยาในการบริหารคน
2. Personality : มีบุคลิกดี
3. Pioneer : เป็นผู้ริเริ่มบุกเบิก กล้าได้กล้าเสีย
4. Poster : มีการประชาสัมพันธ์
5. Parent : เป็นเสมือนพ่อแม่หรือผู้ปกครอง มีพรหมวิหาร 4
6. Punctual : เป็นคนตรงเวลา
7. Pacific : มีความสุขุมรอบคอบ
8. Pleasure : มีอารมณ์ขัน
9. Prudent : มองการณ์ไกล
10. Principle : ยึดหลักการเป็นหลัก
11. Perfect : มีความสมบูรณ์ในการทำงาน
12. Point : มีวัตถุประสงค์แน่นอน ชัดเจน
13. Plan : วางแผนอย่างรอบคอบ
14. Pay : กระจายงานอย่างทั่วถึง
15. Participation : มีส่วนร่วมในการบริหารงาน

16. Pundit :: มีความรู้เรื่องที่ทำอย่างชัดเจน
17. Politic : มีความรู้ความเข้าใจด้านการเมือง การปกครอง
18. Poet : มีความสามารถด้านสำนวนโวหาร
19. Perception : มีความสามารถในการหยั่งรู้ คาดการณ์
20. Psycho : มีจิตวิญญาณของนักบริหาร มีอุดมการณ์และปณิธาน

เอกสารอ้างอิง

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. ภาวะผู้นำองค์กรยุคใหม่. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2549.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. การแสวงหาและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารมืออาชีพ : กรณีผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2549.